

Biblioteka Jagiellońska
K R A K 6 V
Św. Anny 12

WZETA

GIELDOWA I LOSOWANA

tygodnik finansowo-gieldowy i gospodarczy
wychodzi co robota

Prywatne przedsiębiorstwa ubezpieczeniowe

Niema może gałęzi przedsiębiorczości gospodarczej, któraby w takim stopniu, jak działalność ubezpieczeniowa, zawierała pierwiastek ogólnospołeczny, publiczny. Pochodzi to głównie z dwóch przyczyn.

Najprzód, każda forma ubezpieczenia opiera się na wzajemności. Oznacza to, że większa liczba jednostek fizycznych czy prawnych musi być ze sobą wzajemnie związana — z tym skutkiem, że świadczenia jednych przypadają na korzyść drugich. Pomoc jest wzajemnie okazywana nie ze względów współczucia, miłosierdzia, ludzkości, lecz z nakazu doświadczenia i rozumu. Poszczególne jednostki gospodarcze, gdy są odosobnione, nie są w stanie stworzyć samopomocy, na wypadek pewnych, mogących nastąpić w przyszłości wydarzeń. Natomiast, większa liczba jednostek, gdy się połączy, stwarza pomoc skuteczną.

Zewnętrzna forma prawna, którą przyobleka zasada wzajemności, gospodarczo jest obojętna. Może ona wyrazić się w postaci zakładu ubezpieczeń wzajemnych, w którym ubezpieczeni i ubezpieczający są ci sami, albo też w postaci o charakterze prawnopublicznym, albo wreszcie w postaci prywatnej spółki akcyjnej.

Jakakolwiek wszakże jest ta organizacja, zasada wzajemności pozostaje nietknięta. Zawsze mamy tu do czynienia z większą liczbą jednostek, które wnoszą składki i uznają tak gromadzone fundusze, jako ewentualne pokrycie przyszłych wydatków. To organizacyjne wiązanie coraz liczniejszych jednostek nadaje zakładom ubezpieczeniowym wszelkiego typu, a więc, i prywatnym, charakter wybitnie społeczny, publiczny.

Ten charakter posiada działalność ubezpieczeniową jeszcze dlatego, że jej znaczenie, zarówno pod względem gospodarczym, jak i socjalnym, jest ogromne. Godzi się bodaj w krótkich ryśach to znaczenie przypomnieć.

Wartość gospodarcza ubezpieczenia jest różnorodna. Stwarza ono uczucie pewności i eliminuje działanie przypadku, a przynajmniej, udaremnia jego złe skutki, tak, że ubezpieczony może bardziej spokojnie układać plany i je wykonywać, niż nie ubezpieczony.

Pozatem, ubezpieczenie w pewnej mierze wyrównywa stosunki majątkowe, gdyż szkody materialne rozłożone zostają na sze-

rokcie koła ubezpieczonych; w ten sposób straty finansowe zostają rozdrobnione, „zatomizowane“. Ubezpieczenie często chroni od zubożenia; jest tedy doniosłym czynnikiem konserwacji kapitału. Z drugiej strony, tworzy ono kapitał, pobudzając przedsiębiorczość i ją rozbudzając. Konserwując i tworząc kapitał, tem samem zapewnia ono dochód.

W niektórych rodzajach jest ono korzystną lokatą kapitału, w innych znowu stwarza kredyt. Wywiera ono wpływ wychowawczy na szerokie warstwy ludności, rozwijając zmysł oszczędności i ucząc, w jaki sposób można ochronić i pomnożyć swe mienie. W dziedzinie ubezpieczenia od wypadków, zniwala do udoskonaleń technicznych i urządzeń ochronnych, jak np. w budownictwie, zakładach fabrycznych, na kolejach i t. d. Wreszcie, ogromne sumy pieniężne, które gromadzą się w rezerwach zakładów ubezpieczeń, mają niemały wpływ na rynek kapitału.

Pod względem socjalnym, ubezpieczenie nie tylko daje możliwość ochrony majątku i dochodów, nie tylko zabezpiecza jednostkę od „zdeklasowania“, ale umożliwia całym rodzinom dźwignię się z niższych szczebli drabiny społecznej na wyższe.

Ubezpieczenie prywatne jest niewątpliwie interesem, nie zaś dobroczynnością. Ono musi być przedsięwzięciem kupieckim, jeśli ma istnieć i rozwijać się. Ono musi być prowadzone po kupiecku — tak samo, jak fabryka lub bank. Ale ubezpieczenie prywatne, będąc prowadzone po kupiecku i dążąc do możliwie dużego

zysku, posiada dla najszerszych warstw ludności wagę ogromną i skutki dobroczynne. I w tem tkwi, poza znaczeniem gospodarczem ubezpieczeń prywatnych, ich funkcja socjalna.

Nic tedy dziwnego, że w dobie współczesnej, gdy państwo coraz szerzej i głębiej wkracza we wszystkie dziedziny życia gospodarczego, ubezpieczenia prywatne stały się terenem szczególnej ingerencji państwowej.

Przemysł ubezpieczeniowy podlega bacznej opiece i czujnej kontroli czynników państwowych. Sama zasada koncesjonowania, szczegółowe przepisy, dotyczące lokaty kapitałów, nadzór nad rachunkowością i działalnością zakładów, ostatnie rozporządzenie o organizacji zawodowej agentów, — wszystko to daje rządowi dostateczne środki do skutecznego nadzoru i kroczenia po linii polityki asekuracyjnej, najbardziej odpowiadającej racji stanu i racji gospodarczej państwa.

Ale konieczności państwowe nie powinny unicestwiać w dziedzinie ubezpieczeniowej — inicjatywy i przedsiębiorczości prywatnej. I to — w interesie rozwoju ubezpieczeń w Polsce.

Kraj nasz pod względem ubezpieczeń znajduje się, jak się wyraził jeden z fachowców w tej dziedzinie, „na szarem miejscu szarego końca“ narodów. W 1933 roku liczba polis w dziale życiowym wynosiła 169 tysięcy, czyli 1 polisa przypadła przeciętnie na 190 mieszkańców; w krajach cywilizowanych 1 polisa przypada na kilku mieszkańców. W dodatku, lata kryzysu fatalnie odbiły się na akcji ubezpieczeniowej

w Polsce. Liczba zakładów ubezpieczeń, zmniejszyła się do 74 w 1932 roku, gdy w 1927 roku było ich 164. Spadła liczba polis życiowych w ubezpieczalniach prywatnych z 135 tysięcy w 1930 roku do 94 tysięcy w 1933 roku. Zmniejszyła się suma ubezpieczeń życiowych z 1.165 milj. zł. w 1930 roku do 708 milj. zł. w 1933 roku.

Dziedzina ubezpieczeniowa więcej może, niż każda inna przedsiębiorczości gospodarczej, wymaga zabiegliwości osobistej. Tu potrzeba przenikania do najdrobniejszych komórek życia społecznego, niemal do życia rodzin i jednostek; potrzeba osobistego zetknięcia, co więcej, towarzyskiego, stałego obcowania; potrzeba też użycia wszelkich, najbardziej pomysłowych środków i propagandy. W tej dziedzinie sztywna, biurokratyczna działalność zakładów państwowych nie może zastąpić ducha prywatnej inicjatywy, inwencji, zdolności przystosowania się i elastyczności.

Jeżeli w dobie kryzysu, gdy działalność spółek ubezpieczeniowych prywatnych cofnęła się, liczba polis w ubezpieczeniu ludowym (w P. K. O.) wzrosła z 28 tys. w roku 1930 do 75 tys. w roku 1933, przypisać to należy — jak to słyszeliśmy z ust najbardziej miarodajnych, bo czynników państwowego nadzoru — korzystaniu z gotowych kadr organizacji społecznych. I jeżeli wśród tych organizacji idea ubezpieczenia czyni postępy, jest to bezwątpienia dziełem propagandy, ale bądź co bądź uproszczonej, ułatwionej.

To, czego dokonać potrafi zręczność i zabiegliwość prywatna, pozostanie zawsze rzeczą nieodroczoną dla akcji urzędowej. Z tem trzeba się pogodzić. I nie tylko pogodzić. Wypada z tego wyciągnąć konsekwencje. Trzeba zakładom prywatnym nie tylko pozostawić pole działania, ale to działanie popierać i pobudzać. Oczywiście, nadzór, i to najściślejszy, uważany jest przez ogół społeczeństwa za nieodzowny. Jest on również przez same zakłady ubezpieczeń chętnie widziany, bo stwierdza ich solidność i lojalność, nadając im niejako stempel urzędowy. Ale jest rzeczą niemniej konieczną, aby droga działalności prywatnej była przez czynniki państwowe jak najbardziej ułatwiona i, aby w tej dziedzinie, jak i we wszelkiej innej gospodarczej, hasło etatyzmu nie znajdowało echa.

BILANS BANKU POLSKIEGO

w I dekadzie listopada r. b.

Zapas złota w dalszym ciągu się zwiększył.

W ciągu drugiej dekady listopada zapas złota powiększył się o 0,5 milj. zł. do 498,6 milj. zł., natomiast stan pieniędzy zagranicznych i dewiz obniżył się o 1,1 milj. zł. do 34,8 milj. zł.

Suma wykorzystanych kredytów zmniejszyła się o 25,2 milj. zł. do 691,1 milj. zł., przyczem portfel wekslowy spadł o 23,0 milj. zł. do 615,8 milj. zł., portfel biletów skarbowych zdyskontowanych — o 2,0 milj. zł. do 28,1 milj. zł., oraz stan pożyczek zabezpieczonych zastawami — o 0,2 milj. zł. do 47,2 milj. zł.

Zapas polskich monet srebr-

nych i bilonu wzrósł o 20,6 milj. zł. do 46,5 milj. zł.

Pozycje „inne aktywa“ i „inne pasywa“ uległy wzrostowi: pierwsza o 1,7 milj. zł. do 157,6 milj. zł., druga — o 4,5 milj. zł. do 203,0 milj. zł.

Natychmiast płatne zobowiązania zwiększyły się o 29,2 milj. zł. do 241,8 milj. zł.

Obieg biletów bankowych, w wyniku wyżej omówionych zmian, zmniejszył się o 37,4 milj. zł. do 931,0 milj. zł.

Pokrycie złotem zwiększyło się z 46,05% do 46,48% i przekracza normę statutową o przeszło 16 punktów.

Stopa dyskontowa 5%, zastawowa 6%.

Splata długów rolniczych papierami procentowymi.

W Nr. 43—44 „Gazety Giełdowej i Losowań“, zamieściliśmy wzmiankę o uchwaleniu przez Radę Ministrów szeregu rozporządzeń, mających na celu przeprowadzenie akcji oddłużeniowej w rolnictwie.

W wzmiance tej była mowa o spłacie długów rolniczych w papierach wartościowych, lecz nie wymieniono w jakich.

Dziś sprawa ta jest już zupełnie wyjaśniona, gdyż w najbliższym numerze „Dziennika Ustaw“ ukaże się rozporządzenie Ministra Skarbu, wydane w porozumieniu z Min. Rolnictwa i Reform Rolnych, w sprawie oznaczania papierów wartościowych i ich kursów przy spłacie długów rolniczych.

Rozporządzenie to wydane jest na podstawie dekretu P. Prezydenta Rzeczypospolitej o konwersji i uporządkowaniu długów rolniczych, który wchodzi w życie z dniem 1-ym grudnia r. z.

Długi rolnicze, przewyższające 500 zł., mogą być w okresie trzech lat od dnia 28 października 1934 r. spłacane następującymi papierami wartościowymi:

Papierami wartościowymi pań-

stwem i banków państwowych.

1) obligacjami pożyczek państwowych: a) serii 1-ej premijowej pożyczki budowlanej — według ich wartości nominalnej. b) 6% pożyczki narodowej — według ich wartości nominalnej. Przy spłacie długów rolniczych obligacjami 6% pożyczki narodowej zachowują moc przepisy, dotyczące przelewów obligacji tej pożyczki. Wierzycielowi przysługuje prawo zastawu przyjętych obligacji 6% pożyczki narodowej w jednej z centralnych instytucji finansowych, wskazanej przez komisarza generalnego pożyczki narodowej. Zastaw tych obligacji uskuteczniany będzie po kursie 60 za 100 nominalnej wartości obligacji, przy oprocentowaniu 6½% w stosunku rocznym; c) serii 1-ej 5% państwowej renty ziemskiej, 1-ej serii 3% państwowej renty ziemskiej, 5% pożyczki konwersyjnej z 1924 r., 5% kolejowej pożyczki konwersyjnej z 1926 r. — po 90% ich wartości nominalnej.

2) papierami wartościowymi banków państwowych: a) Państwowego Banku Rolnego: 7%

Listami Zastawnymi w złotych w złocie, 8% Listami Zastawnymi w złotych w złocie; b) Banku Gospodarstwa Krajowego: 7% Listami Zastawnymi w złotych w złocie, 8% Listami Zastawnymi w złotych w złocie — według ich wartości nominalnej.

Listami Zastawnymi.

1) wszystkimi Listami Zastawnymi Towarzystwa Kredytowego Ziemińskiego w Warszawie, z wyjątkiem 8% Listów Zastawnych serii z roku 1924 w dolarach Stanów Zjednoczonych Ameryki. poręczonych przez skarb państwa i 6% Listów Zastawnych serii z r. 1929 we frankach francuskich;

2) wszystkimi Listami Zastawnymi: Towarzystwa Kredytowego Ziemińskiego we Lwowie. Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego w Poznaniu, Wileńskiego Banku Ziemińskiego, Sp. Akc. i Akcyjnego Banku Hipotecznego we Lwowie — po 80% ich wartości nominalnej, jeżeli miejsce płatności długu znajduje się na obszarze tej samej instytucji kredytu długoterminowego, której listami zastawnymi następuje spłata; po 70% ich wartości no-

minatnej, jeżeli miejsce płatności długu znajduje się poza obszarem działalności instytucji kredytu długoterminowego, której listami zastawnymi następuje spłata.

Papiery wartościowe, którymi spłacane będą długi rolnicze, powinny być zaopatrzone w należne kupony z bieżącym włącznie.

Nie mogą być spłacane papierami wartościowymi długi rolnicze wobec następujących instytucji: skarbu państwa, instytucji ubezpieczeń społecznych, związków samorządu terytorjalnego, Banku Polskiego, instytucji kredytu długoterminowego, banków przedsiębiorstw i instytucji państwowych, lub komunalnych, oraz ogólnie użytecznych przedsiębiorstw osadniczych w województwie śląskim, przedsiębiorstw bankowych, centralnej Kasy Spółek Rolniczych w Warszawie, Komunalnych Kas Oszczędności, Galicyjskiej Kasy Oszczędności we Lwowie i ukraińskiej Szczadnicy w Przemyślu, gminnych kas pożyczkowo-oszczędnościowych, oraz spółdzielni kredytowych, należących do Związków rewizyjnych.

Rozporządzenie powyższe wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej

z dnia 24 października 1934 r.

o przerachowaniu niektórych należności.

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 15 marca 1934 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 221) postanawiam co następuje:

Art. 1. Należności z wszelkiego rodzaju rachunków bieżących, wkłady (lokaty) terminowe i bezterminowe obywateli polskich, istniejące przed dniem 1 stycznia 1919 r. w byłych rosyjskich i ukraińskich oddziałach banków polskich, przerachowuje się na 5% z zastosowaniem przepisów § 17 ust. 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 maja 1924 r. o przerachowaniu zobowiązań prywatno-prawnych (Dz. U. R. P. z 1925 r. Nr. 30, poz. 213) ze zmianami, wynikającymi z rozporządzenia niniejszego.

Art. 2. (1) Zobowiązania, wyrażone w karbowanach i hrywnach ukraińskich, uważa się za wyrażone w rublach w stosunku:

1 rubel = 1 karbowanowi = 2 hrywnom.

(2) W przypadkach zastosowania zdania trzeciego ust. 5 § 17 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 maja 1924 r. o przerachowaniu zobowiązań prywatno-prawnych przerachowuje się sumy, wyrażone w rublach, karbowanach lub hrywnach, na marki polskie według stosunku:

1 rubel = 2.16 markom polskim.

Art. 3. Przerachowanie dokonuje się na dzień 30 czerwca

1924 r. z doliczeniem odsetek za ległych, a nieprzedawnionych, zgodnie z przepisami tomu X cz. I Zводу Praw.

Art. 4. W przypadkach udowodnionego żądania zapłaty przed dniem 1 lutego 1919 r. należności wymienione w art. 1 przerachowuje się według skali następującej:

przy sumie do 5.000 rubli — 1 rubel rosyjski = 0,20 zł.,

przy sumie do 100.000 rubli — pierwsze 5.000 rb. = 1.000 zł., każdy dalszy rubel = 0,10 zł.,

przy sumie ponad 100.000 rubli — pierwsze 100.000 rb. = 10.500 zł., każdy dalszy rubel = 0,05 zł.

Art. 5. Do należności, wymienionych w art. 1 rozporządzenia niniejszego, nie stosuje się przepisów § 29 lit. d) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 maja 1924 r. o przerachowaniu zobowiązań prywatno-prawnych oraz § 41 lit. b) co do winy dłużnika.

Art. 6. (1) Należności przerachowane nie ulegają oprocentowaniu od 30 czerwca 1924 r. do dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego.

2) Od dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego przerachowane należności będą oprocentowane na 3% w stosunku rocznym.

Art. 7. Z należności, przerachowanych na podstawie rozporządzenia niniejszego, powinno być spłacone:

20% należności przerachowanej — do dnia 1 listopada 1935 r.,

30% należności przerachowanej — do dnia 1 listopada 1936 r.

50% należności przerachowanej — do dnia 1 listopada 1937 r.

Art. 8. Przepisy rozporządzenia niniejszego stosuje się również do spraw, toczących się w sądzie. Jeżeli została wniesiona skarga kasacyjna, a Sąd Najwyższy nie uchyli zaskarżonego wyroku — sam dokona przerachowania należności w myśl przepisów rozporządzenia niniejszego.

Art. 9. Należności, wymienione w art. 1, należy, pod rygorem ich utraty, zgłosić w banku listem poleconym do dnia 1 lutego 1935 r., a jeżeli bank w ciągu 3 miesięcy od zgłoszenia nie uzna ich na piśmie, — wytoczyć o nie powództwo w ciągu dalszych 3 miesięcy.

Art. 10. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrom: Skarbu i Sprawiedliwości.

Art. 11. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

**Towarzystwo
Ubezpieczeń
„POLONIA“**
Spółka Akcyjna

Warszawa, Plac Jen. Dąbrowskiego N. 1.
Gmach własny Tel. Centrala N. 546-28

przyjmuje ubezpieczenia: od ognia, od gradobicia, kradzieży z włamaniem i rabunku, odpowiedzialności cywilnej, transportów, szymbystawowych od pęknięcia i stłuczenia.

ODDZIAŁY TOWARZYSTWA:
w Częstochowie, Katowicach, Krakowie, Lwowie, Łodzi, Poznaniu, Warszawie i Wilnie

JENERALNE REPREZENTACJE:
w Gdyni, Łodzi i Warszawie.

INSPEKTORAT w Bydgoszczy.

AJENTURY WE WSZYSTKICH MIASTACH RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ.

Najkrótszy czas przewozu, ułatwione formalności celne, dostawa do domów, niskie taryfy

o t o
z a l e t y
frachtu lotniczego
P. L. L. „L O T”

Polska sieć komunikacji powietrznej obejmuje miasta: Gdańsk, Gdynie — Katowice — Kraków — Lwów — Poznań — Warszawę — Wilno — Berlin — Brno — Bukareszt — Czerniowce — Ryga — Saloniki — Sofię — Tallin — Wiedeń.

KALENDARZYK BANKOWY.

Terminy płatności w grudniu:
kuponów:

- 1-go 5% i 3% Renty Ziemskiej,
7% Poż. Śląskiej,
7% Obligacyj m. Poznania
z 1928 r.
- 22-go 4%, 4½%, 6% (frankowych),
8% (dolarowych) L. Z.
Tow. Kred. Ziemskie-
go w Warszawie,
8% (dolarowych L. Z. Wi-
skieo Banku Ziems..
- 31-go 4% i 4½% konw., 7% i 8%
L. Z. Banku Gosp.
Krajowego,
8% Obligacyj Budow. Ban-
ku Gosp. Krajowego,
4% i 4½% L. Z. Tow. Kred.
Ziemskiego we Lwo-
wie,
4% Obligacyj m. Lwowa.
wylosowanych:
- 31-go 4% i 4½% konw., 7% i 8%
L. Z. oraz oblig. Bud.
Banku Gosp. Krajow.
4% i 4½% L. Z. Tow. Kred.
Ziem. we Lwowie,
4% Obligacyj m. Lwowa,
4½% dol. 4½% dol. w zło-
cie, 4½% złotych
oraz 4% skonw. ost.
Poznańskiego Ziem-
stwa Kredytowego.

Towarzystwo Ubezpieczeń

„PRZEZORNOŚĆ”

Spółka Akcyjna

prowadzą równocześnie
na terenie całej Polski
UBEZPIECZENIA

na życie, od ognia, kradzieży, nieszcz. wy-
padków, odpowiedzial. cywilnej, transportów.

Angielska Sp. Akc. Tow. Ubezpieczeń

„PRUDENTIAL”

The Prudential Assurance Company, Ltd.

na życie, od ognia

na mocy specjalnej umowy, zawartej między obu in-
stytucjami „The Prudential Assurance Co Ltd.” przy-
muje na siebie solidarną odpowiedzialność za zob-
owiązania, wynikające z polis tow. „PRZEZORNOŚĆ”.

na 1 stycznia 1934 r. Tow. Prudential osiągnęło rocznego wpływu
ze składek **zł. 2.177.297.076.** — posiadało aktywa na sumę
zł. 12.036.743.212. — wypłaciło odszkodowań od początkowego
istnienia na sumę **zł. 18.740.000.000.** — obliczone pg. parytetu.

Prudential House, Główna
siedziba obu towarzystw
w Warszawie.

WARSZAWA, PLAC NAPOLEONA 9.

Przemysł Papierniczy w Polsce

Przemysł papierniczy, narówni z innymi, przystąpił odrazu do odbudowy wyniszczonych przez wojnę i okupantów placówek. Ustawiczne borykanie się, trudna i przewlekła walka z przeciwnościami trwa do 1924 r. W latach następnych stosunki zaczynają układać się pomyślniej, co sprzyja wzrostowi postępu w krajowym przemyśle papierniczym. Dąży on do coraz większej wydajności produkcji, unowocześnienia urządzeń technicznych, rozbudowy istniejące fabryki, zakłada nowe, zmierzając wytrwale i planowo do zaspokojenia zapotrzebowania rynku krajowego i wyzwolenia z pod supremacji importu zagranicznego. Zapotrzebowanie to, zawdzięczając rozwojowi czytelnictwa i rozbudowie szkolnictwa, wzrasta szybko. Nie tak błyskotliwie, lecz za to równomierniej rośnie produkcja fabryk.

Szybko rosnący stan konsumpcji papieru w Polsce po wojnie, oraz ogólna tendencja do inwestowania w czasach dobrej konjunktury w okresie 1927—1929 stały się powodem, dla którego przemysł papierniczy w r. 1930 podniósł swą zdolność produkcyjną do granic, przewyższających o 50—60% pojemności rynku wewnętrznego. Związane z tem inwestycje, dokonane wielokrotnie w drodze poważnego uszczuplenia kapitału obrotowego i przy pomocy krótkoterminowych operacji kredytowych — postawiły przemysł w obliczu konieczności dokonywania poważnych odpisów amortyzacyjnych i stąd utrzymania produkcji za wszelką cenę na jaknajwyższym poziomie. W wyniku tego stanu rzeczy rozpoczęła się ogromna walka konkurencyjna wyrażająca się powiększeniem liczby produkowanych gatunków papieru, kosztów produkcji, udzieleniem odbiorcom coraz większych rabatów i coraz bardziej rozluźnianych warunków płatności (straty na odbiorach), rozszerzaniem rynku zbytu na ob-

szar całego Państwa (straty handlowe na kosztach przewozu) i t. d. W ten sposób chaos produkcyjny i handlowy doprowadził do zaniku rentowności, a nawet w większości fabryki do strat.

W tych warunkach idea zrzeszenia się i stworzenia wspólnej organizacji sprzedaży papieru dla uniknięcia zła, stworzonego przez anormalne warunki wolnej konkurencji, znalazła w końcu 1931 r. grunt podatny i po długich, bardzo mozolnych pracach doprowadziła do zawiązania, aktem z dnia 22 marca 1932 r., „Centropapieru Sp. z o. o. (Warszawa, Kredytowa 9), koncentrującego sprzedaż prawie 100% polskiej produkcji papieru. Od czasu utworzenia „Centropapieru“ wywiera przemożny wpływ na politykę produkcyjną polskiego przemysłu papierniczego.

Przemysł nasz, stosując się do potrzeb i wymagań rynku, wytwarza niemal wszystkie gatunki papieru, które z uwagi na dążenia przemysłowców do wyeliminowania papierów zagranicznych z rynku krajowego, stoją na bardzo wysokim poziomie jakościowym.

Przemysł papierniczy w stosunku do innych znajduje się do pewnego stopnia w warunkach względnie uprzywilejowanych, gdyż pod względem zaopatrzenia w surowce jest prawie całkowicie niezależny od zagranicy. Ta „samowystarczalność“ papieru jest bardzo cenna dla Państwa, zwłaszcza na wypadek wojny.

Nadmienić należy, że przemysł papierniczy eksportuje stale część swej produkcji. Eksport papierów polskich uzyskał najwyższy rozwój w 1931 r., osiągając 5,059 ton. W r. 1932 znacznie maleje z powodu ogólnego skurczenia się handlu międzynarodowego wobec stosowania prawie przez wszystkie państwa polityki reglamentacyjno-kontyngentowej, a w wielu krajach reglamentacji dewizowej. Niemniej jednak utrzy-

mał się na dość wysokim poziomie i wykazuje stałą tendencję zwykłą, co w dużej mierze zawdzięcza jakości swych wyrobów i konkurencyjnym, w stosunku do innych eksporterów, cenom, co z kolei przypisać należy wysiłkowi fabryk zrzeszonych w „Centropapierze“, Sp. z o. o. przez stworzenie odpowiednich ram organizacyjnych i fi-

nansowych. Wysiłek ten dał pozytywne rezultaty mimo różnorodnych trudności zwłaszcza z powodu spadku funta, walut skandynawskich i dolara.

W pierwszych 10-ciu miesiącach r. b. eksport poraz pierwszy przewyższył import. W tym okresie przywóz do Polski wyniósł 3,092 ton, a wywóz 4,733 ton papierów.

Bilans łączny na dzień 31 października 1934 r. 43 banków akcyjnych (prywatnych) i 8 większych domów bankowych.

według zestawienia Komisariatu Bankowego Ministerstwa Skarbu. (Cyfry podane są w tys. złotych).

Stan czynny: Pogotowie kasowe 40.917 (37.075), papiery wartościowe 131.605 (131.401), towary 218 (256), banki krajowe 53.253 (50.542), banki zagraniczne 35.738 (37.585), weksle zdyskontowane 336.488 (342.454), akcepty Banku Akceptacyjnego 30.521 (29.820), weksle protestowane 53.624 (53.712), rachunki bieżące (saldo debetowe) 433.423 (425.357), pożyczki terminowe 68.184 (67.719), należność z tytułu układów konwersyjnych 25.839 ((23.928), ruchomości 4.475 (4.472), nieruchomości 96.587 (96.606), koszty handlowe 37.851 (33.806), różnice kursowe 1.607 (2.068), administracja nieruchom. 1.453 (1.034), różne rachunki wynikowe 1.230 (1.154), różne rachunki wynikowe r. u. 115 (115), rachunki oddziałów 142.824 (137.368), sumy przechodnie 20.227 (19.976), długoterminowe pożyczki hipoteczne 145.155 (144.194), dłużnicy z tyt. kred. remburs. i akceptac. 143.738 (126.822), inne aktywa 35.873 (34.439), straty z lat ubiegłych 13.423 (13.423), suma bilansowa 1.823.847 (1.785.506), suma aktywów w walucie obcej 302.975 (313.345).

Stan bierny: Kapitały własne 280.427 (280.427), wkłady 427.901 (422.476), rachunki bieżące (saldo kredytowe) 173.028 (172.878), zobowiązania inkasowe 1.740

(1.410), redyskonto weksli 136.531 (143.365), dyskonto akceptów Banku Akceptacyjnego 28.135 (27.439), zastaw walorów 11.888 (11.868), banki krajowe 86.520 (79.872), banki zagranicz. 155.036 (153.830), Bank Akceptacyjny 30.521 (29.820), przekazy na bank 2.414 (2.746), wierzyciele hipoteczni 1.405 (1.406), fundusz emerytalny i fundusze wieczyste 579 (616), procenty i prowizje 41.103 (34530), różnice kursowe 7.358 (6.847), dochód z nieruchomości 3.161 (2.786), różne rachunki wynikowe 1.041 (952), różne rachunki wynikowe roku ubiegłego 3.822 (3.822), rachunki oddziałów 143.363 (137.571), sumy przechodnie 16.859 (15.986), dywidenda niepodniesiona 2.600 (2.638), zyski z lat ubiegłych 2.223 (2.226), listy zastawne (obligacje) 119.557 (119.418), akcepty 199 (199), zobowiązania z tyt. kred. akcep. i remburs. 143.738 (126.822), inne pasywa 33.219 (33.376), suma bilans. 1.823.847 (1.785.506), zobowiązania z tytułu udział. gwarancji 72.004 (71.821), różni za inkaso 76.010 (907), suma pasywów w walucie obcej 281.274 (299.797).

Uwaga: Cyfry w nawiasach dotyczą danych za wrzesień 1934 r.

Jak widać z powyższego suma wkładów w miesiącu październiku zwiększyła się o blisko pięć i pół miliona zł. Stopniowy wzrost wkładów zauważyć się daje w drugim półroczu r. b.

GIEŁDY PIENIĘŻNE

Warszawa.

(23.XI — 29.XI).

W tygodniu sprawozdawczym giełda warszawska wróciła już zupełnie do równowagi. Spokój i powaga cechowały zebrania co wpłynęło na normalny bieg interesów giełdowych.

Obroty papierami wartościowymi nie przybrały wprawdzie większych rozmiarów, lecz naogół nastąpiła poprawa, na co zresztą wskazują wyższe notowania we wszystkich dziedzinach papierów wartościowych.

Na rynku spekulacyjnym panowała cisza. Banknoty dolarowe oraz inne — w minimalnych obrotach. Jeszcze większy zanik obrotów zaobserwować było można na rynku złota. Kursy monet złotych utrzymują się wciąż na prawie niezmiennym poziomie.

Na rynku dewizowym obroty poważnie się obniżyły. Jest to objaw zwykły, obserwowany w końcu miesiąca. Bank Polski przy większym lub mniejszym udziale innych banków pokrywał dzienne zapotrzebowanie.

Tendencja była przeważnie słabsza dla dewiz zagranicznych. Dewizy na Brukselę i Medjolan drobne osiągnęły wyższy, bez zmiany natomiast pozostały na Gdańsk. Pozostałe dewizy, stanowiące znakomitą większość, miały tendencję nieco słabszą.

Na rynku pożyczek państwowych ruch nie był duży, lecz naogół dała się zauważyć pewna przewaga popytu nad podażą, w konsekwencji czego kursy się poprawiły tak pożyczek złotych, jak i dolarowych.

Z pożyczek premjowych pozostały bez zmiany seryjne 4% Prem. Poż. Inwestycyjnej, natomiast inne wykazały skłonność do wyżki.

5% Poż. Konwers. oraz 6% Poż. Dolarowa i 7% Poż. Stabilizacyjna znacznie się poprawiły, lecz głównie pod sam koniec okresu. 5% Konw. Poż. Kolejowa była w minimalnych obrotach i włącznie na początku okresu i również była mocniejsza.

Prywatne papiery lokacyjne znajdowały chętnych odbiorców, gdyż niskie kursy zachęcały do kupna. Ponieważ spora część zleceń na kupno pochodziła od klientów bankowej, przypuszczać można, iż charakter tych zakupów był lokacyjny.

Jak zwykle najwięcej transak-

cji zawarto 4½% list. zast. Ziemskimi i 5% list. zast. m. Warszawy z 1933 r. W ograniczonych obrotach były 4%, 8% oraz 7% (dolarowe) listy zast. Ziemskie, natomiast nieco więcej ruchliwe były starszych emisji 4½% i 5% listy zast. m. Warszawy.

Z listów zast. prowincjonalnych najwięcej obrotów dokonano 5% list. zast. m. Łodzi z 1933 r. Również pojawiły się na rynku nieliczne partje 5% list. zast. z 1933 r. miast: Częstochowy, Lublina i Siedlec oraz dawnej emisji 5% list. zast. m. Piotrkowa.

Z list. zast. Tow. Kred. Przemysłu Polskiego obracano wyłącznie 8%, które, po chwilowej drobnej niższe, powróciły do poprzedniego poziomu.

Obligacje m. st. Warszawy narówni z innymi papierami lokacyjnymi, miały tendencję mocniejszą.

Rynek akcyjny cechowało pewne ożywienie, zwłaszcza w końcu okresu. Nastrój mocniejszy ujawnił się prawie na całej linii. Najwięcej obrotów dokonano akcjami Banku Polskiego, Lilpopami i Starachowicami. W mniejszych obrotach były akcje Warsz. Tow. Fabr. Cukru, Warsz. Tow. Kopalń Węgla, Modrzejowskie, Ostrowieckie i Haberbusch.

W obrotach prywatnych zapłacono za akcje Rohn i Zieliński 3.75 oraz za Żwarski 20.50 — 21.

Ruch kursów.

Dewizy: Amsterdam 358.40—357.95—358.10, Berlin 213.25—213.30—212.90, Bruksela 123.62—123.65, Gdańsk 172.75—172.79, Kopenhaga 117.90—118.20—118, Londyn 26.49—26.38—26.42, Medjolan 45.27—45.23—45.24, Nowy Jork 5.30½— (notowano tylko 23 i 24 XI), Kael 5.30½/s—5.297/8—5.30½/s, Oslo 132.85—132.90, Paryż 34.93½—34.93, Praga 22.11—22.13—22.12, Sztokholm 136.60—136.25—136.40, Zurich 171.75—171.60—171.75.

Papiery państwowe: 3% Prem. Poż. Budowlana 44.75—45.35, Dolarówka 52.75—53.25—53, 4% Prem. Poż. Inwestycyjna 114—114.25 (pełne serje 118), 5% Łoż. Konwers. 63—64.50, 5% Konw. Poż. Kolejowa (notowanie tylko z 23.XI.) 58.50, 6% Poż. Dolarowa 71—72, 7% Poż. Stabilizacyjna 65.50—68.13—68. Listy zast. Państw. Banku Rolnego oraz listy zastawne i obligacje komunalne Banku Gospodarstwa Krajowego: 7% — 83.25, 8% — 94, 8% obligacje budowlane B. G. K. 93.

Prywatne papiery lokacyjne: 8% listy zast. Tow. Kred. Przem. Polskiego 78.50—78.25—78.50, listy zast. Ziemskie: 4% — 44, 4½% — 48.75—51.25, 8% — 49.75, 7% (dolarowe) 47—47.25, listy zast. m. Warszawy: 4½% — 66.13—65.50—65.75, 5% — 69.25—70—

69.75, 5% z 1933 r. 58—59.50—59, 5% listy zast. m. Częstochowy z 1933 r. 48, 5% listy zast. m. Lublina z 1933 r. 43, 5% listy zast. m. Łodzi z 1933 r. 50.25—51.50, 5% listy zast. m. Siedlec z 1933 r. 39.50—38.75—40, Obligacje m. st. Warszawy: 4½% V poz. 46.50, 6% VI poz. 58.25—55.75, 6% VIII i IX poz. 57—59.

Akcje: Bank Polski 92.25—94, Warsz. Tow. Fabr. Cukru 27.50—27.25, Warsz. Tow. Kop. Węgla 14—12.75, Lilpop 10.10—10.40, Modrzejów 3.70, Ostrowiec 20.50—21—20, Starachowice 12.25—13.25—13.10, Haberbusch 35.25—35.50.

Obroty nieurzędowe w dniu 29 listopada r. b. 8% Poż. z 1925 r. (Dillon) 86.50 w żądaniu, 7% Poż. Śląska 67 w żądaniu, 7% Poż. m. st. Warszawy 65.50 w żądaniu, 64.75 w płaceni, 5% i 3% Renty Ziemskie i 6% Bony m. st. Warszawy w końcu okresu były bez obrotów.

Rynek prywatny: Banknoty: amerykańskie (Stan. Zjedn.) 5.29—5.291—5.28½, angielskie 26.52—26.42—26.46, austriackie 98.50—98.30—98.50, czzechosłowackie 21.35—21.71, francuskie 34.95—34.94—34.95, gdańskie 172.40, holenderskie 358.30, jugosłowiańskie 11.40, niemieckie 186.50—187, sowieckie 113—114—110, szwajcarskie 171.40—171.25—171.50.

Monety: rubel złoty 4.58½—1.58½, rubel srebrny 1.65, dolar złoty 8.91½—8.91½.

GIEŁDY ZAMIEJSCOWE.

(22.XI — 28.XI).

Łódź (22.XI).

3% Prem. Poż. Budowlana 45.25, Dolarówka 53.50, 4% Prem. Poż. Inwestycyjna 114.75.

Kraków.

3% Prem. Poż. Budowlana 44.50—45.80, Dolarówka 53—53.50, 5% Poż. Konwersyjna 62.15, 4½% Skonwert. listy zast. b. Banku Krajowego 64. Akcje: Bank Polski 92—93.75, Cukrowni „Chodorów“ 108, Cukrowni „Chybie“ 28—28.50.

Poznań.

Dolarówka 52. Listy zast. Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego: 4½% dol. w złocie serji K. z 1933 r. 45, 4½% złotowe serji K. z 1933 r. 45—44.50, 4% Konwert. ostempl. 45.

Najgroźniejszym skutkiem
nieszczęśliwych wypadków
najskuteczniej przeciwdziała
polisa

POLSKIEGO TOWARZYSTWA UBEZPIECZEŃ

»PATRIA«

SPÓŁKA AKCYJNA

WARSZAWA, PLAC NAPOLEONA 3

ODDZIAŁY:

Gdynia—Katowice—Kraków—

Lwów—Łódź—Poznań

Fabryczne Składy Papieru PNIOWIEC Sp. z o. o.

CENTRALA:

WARSZAWA, ulica Długa Nr. 48

TELEFON: 11-74-76, 11-82-53, 11-82-54

Skrót telegraficzny: „PNIOWIEC“

ODDZIAŁ I SKŁADY:

POZNAŃ — ulica Wszystkich Świętych Nr. 4a, tel. 33-89, 38-89. ŁÓDŹ — ul. Śródmiejska Nr. 28, tel. 223-30. SOSNOWIEC — ul. Czysta Nr. 9, tel. 10-64. GDYNIA — ul. Śląska Nr. 33, tel. 17-86.

DOSTARCZAJA:

Wszelkiego rodzaju papiery po cenach fabrycznych ze składów i wprost ze wszystkich papierni krajowych a w szczególności z fabryki:

LIGNOZA SP. AKC., KATOWICE

PAPIERNIA W PNIOWCU, G. ŚL.

Dłużnicy tow. kred. miejskich

Ministerstwo Skarbu otrzymuje memorjały dłużników towarzystw kredytowych miejskich. W memorjałach tych dłużnicy domagają się dalszego obniżenia oprocentowania swych pożyczek, a nawet redukcji sumy długu. W związku z tem ukazały się notatki, że Ministerstwo Skarbu zajęło wobec wysuwanych dezyderatów przychylnie stanowisko.

Zważywszy, że oprocentowanie tych długów jest już obniżone, oraz, że właściciele nieruchomości miejskich korzystają z ulg przewidzianych w znowelizowanej ostatnio ustawie o ulgach w zakresie oprocentowania i terminów spłaty wierzytelności hipotecznych — Ministerstwo Skarbu

nie przewiduje dalszego rozszerzenia ulg dla tej kategorii dłużników.

Co się zaś tyczy żądania obniżki kapitału długów, do dezyderatu tego, jako całkowicie sprzecznego z zachowaną niezmiennie przez Ministra Skarbu zasadę nienaruszalności kapitału wierzytelności w zakresie prywatnoprawnych stosunków kredytowych, Ministerstwo Skarbu nie mogło zająć przychylnego stanowiska.

Ukazujące się notatki, oświadczone, jakoby przychylnie stanowisko Ministerstwa Skarbu w tej sprawie, nie odpowiadają prawdzie.

Już czas pomyśleć o nowych księgach handlowych

Nowy Rok się zbliża i już niedługo nadejdzie chwila, kiedy każdy kierownik biura, czy przedsiębiorstwa pomyśli nad uzupełnieniem materiałów biurowych, a przedewszystkiem ksiąg handlowych, papieru firmowego, blankietów, nalepek, etykiet do zawieszania (sygnaturek) i całego szeregu artykułów, niezbędnych w buchalterji, korespondencji i ekspedycji.

Wybór źródła zakupu nie jest trudny. Jest rzeczą powszechnie znaną, jak wielkim uznaniem cieszą się wyroby istniejącej od r. 1828 fabryki ksiąg handlowych i Zakładów Drukarsko-Introligatorskich J. Leśniewski, dawniej W. Kreusch w Warszawie przy ulicy Nowogrodzkiej Nr. 78. Za-

kłady te w ostatnich latach unowocześniły swą produkcję w działach: fabrykacji ksiąg handlowych, introligatorni, drukarni, linijerni papieru, wyrobu etykiet do zawieszania (sygnaturek).

Dzięki pierwszorzędnemu wykonaniu i doborowi materiałów, wyroby fabryki J. Leśniewski, dawn. W. Kreusch, poszukiwane są w każdym biurze, przedsiębiorstwie handlowym i przemyśle.

Sklep fabryczny, mieszczący się od lat 40 dotychczas przy ul. Żabiej Nr. 4, przeniesiony został do nowego większego, nowoczesnie urządzonego lokalu, przy ul. Senatorskiej Nr. 37 (Pl. Bankowy) w gmachu Ordynacji Zamoykich.

Rejestracja Księgowych w Polsce

W związku ze staraniami o wprowadzenie ustawy o ochronie zawodu księgowych, Związek Księgowych w Polsce, pragnąc zebrać materiał dla ustalenia liczby osób, podpadających pod przyszłą ustawę, zwraca się do wszystkich księgowych (buchalterów) i ich pomocników, aby w

dobrze zrozumianym interesie własnym zechcieli podać Swój adres do Centrali Związku (Warszawa, Złota 6) lub w jednym z jego Oddziałów w Wilnie, Lublinie, Białymstoku, Lwowie, Gdyni, Katowicach i Bielsku.

Sprawa jest ważna i nienależy zwlekać ze zgłoszeniem.

Z RUCHU WYDAWNICZEGO

„Gospodarka Narodowa“ niezależny dwutygodnik gospodarczy. Wyszedł z druku Nr. 22 z dnia 15 listopada r. b. „Gospodarki Narodowej“ i zawiera treść następującą: Zdarzenia i poglądy. — Deficyt budżetowy. „Odpowiedzialność Państwa“ — Bohdan Łączkowski. „Wady uzbrojenia“ — Andrzej Marchwiński. „Budżet. Kredyt długotermi-

nowy. Przyrost ludności“ — Władysław Diamand. „Uwagi“ (Szkoły rolnicze. Przemysł anominowy — z innej beczki. Źródło niechęci). „Gospodarcze podłoże nastrojów wojennych“ — Zygmunt Szempliński. „Notatki“ (Buchalterja czy astronom'a. Eksport — ad absurdum. Colbert. system egzekucyjny, mała rzecz a wstyd).

Z życia spółek akcyjnych

Ważny fakt

Dowiadujemy się, że T-wo Ubezpieczeń „Europa“ Sp. Akc., znane w szerokich kołach społeczeństwa z intensywnego rozwoju akcji ubezpieczeń na życie, dokonało korzystnej transakcji majątkowej, zakupując portfel reasekuracyjny, wynoszący kilkadziesiąt milionów złotych. W ten sposób T-wo Ubezpieczeń „Europa“ jest jedynym w Polsce Towarzystwem, które ma we własnym posiadaniu cały majątek Towarzystwa. Zarazem należy nadmienić, że T-wo Ubezpieczeń „Europa“, po zmianie dawnego reasekuratora, obecnie posiada pierwszorzędnych reasekuratorów tylko w Szwajcarii i Danji.

Z nadesłanego nam bilansu za 1933 rok widzimy, że interesy T-wo „Europa“ rozwijają się zadowalająco. Jeżeli idzie o szacowanie do bilansu majątku T-wo, to na podkreślenie zasługuje, że ocena tego majątku jest nader skrupulatna, np. kursy papierów wartościowych podano według kursów dnia, jakkolwiek T-wo miało prawo korzystać z ulg w szacowaniu papierów po kursie wyższym, mianowicie po kursie nabycia papierów, lub według kursów z poprzedniego bilansu. Taksamo wartość nieruchomości została obniżona do bilansu z górą zł. 400.000. Świadczy to o przecznej gospodarce władz Towarzystwa.

Sp. Akc. „Siła i Światło“

W dniu 27 listopada b. r. odbyło się Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów Spółki Akcyjnej „Siła i Światło“. Przewodniczył p. adwokat Karol Kozłowski. Sprawozdanie za rok 1933/34 złożył p. dyrektor Janusz Regulski. Ze sprawozdania wynika ogół wzrost wytwórczości energii w elektrowniach grupy „Siła i Światło“ w stosunku do okresu

poprzedniego. Jest to pierwszy wzrost wytwórczości od początku kryzysu.

Rachunek strat i zysków zamknięty został zyskiem — zł. 208.128,75, z którego uchwalono wypłacić 3% dywidendy.

Ustępujący w bieżącym roku członkowie Rady zostali wybrani ponownie.

Z instytucji kredytu długoterminowego

TOW. KRED. m. RADOMIA.

Stan obiegu listów zastawnych na 31 października 1934 r.

5% zł. 667.620.
5% z 1933 r. (dawne 10%) zł. 5.545.800.

Wykaz zaległych rat na 31 października 1934 r.

Z zalegającą I ratą:

5% przedw. zł. 2.452.53
5% dodat. za skonw. zaległości zł. 3.476.53

10% skonw. na 5% zł. 27.171.41
razem zł. 33.100.47

Z zalegającą II ratą:

5% przedw. zł. 10.090.65
5% dodat. za skonw. zaległości zł. 4.739.56
10% skonw. na 5% zł. 49.546.88
razem zł. 64.377.09

Z zalegającą III i więcej ratami:

5% przedw. zł. 54.260.99
10% skonw. na 5% zł. 232.719.69
razem zł. 286.980.68

ODPOWIEDZI REDAKCJI

WP. J. K. w miejscu. Od 1928 roku losowania się nie odbywają. Sprawdziśmy w wykazie odbytych do 1928 roku ciągnięć, lecz okazało się, że numer podanej przez WPana Poż. Tureckiej, nie nie wygrał i nie został wylosowany. Na zasadzie umowy, zawartej w 1928 r. przez Turcję z konsorcjum francuskim, wszystkie pożyczki tureckie dawne, a niewylosowane, zostały skonwertowane na 7½% pożyczki z 1933 r. Na przedstawione do konwersji poie-

dyńcze sztuki wydawane są świadectwa ulamkowe. Jedna pożyczka jest zbyt małym obiektem, aby się opłacała przedstawić do konwersji, gdyż koszty i stempel są stosunkowo zbyt duże, a równowartość w nowej pożyczce stanowi zaledw. 40 franków francuskich.

Wedle źródeł austriackich ostatnia cena rynku za Poż. Tur. wynosi 10 szylingów, co w przeliczeniu na walutę naszą, wynosi przeszło 9 złotych.

WAŻNE

dla posiadaczy papierów procentowych

Redakcja Gazety Giełdowej i Losowań podaje do wiadomości osób i instytucji zainteresowanych, że przystąpiła do sporządzenia wykazu **zastrażonych przez władze sądowe i administracyjne polskich papierów procentowych państwowych, samorządowych oraz instytucji kredytu długoterminowego.**

Wszelkie uwagi co do sposobu sporządzenia takiego wykazu Redakcja przyjmować będzie z wdzięcznością.

Po rozpoczęciu druku podane będą bliższe szczegóły.

